

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

Václav Šašinka
438760, Psychologie

Datum odevzdání: 1. 5. 2016

Fakulta sociálních studií MU, 2016

Úvod

V seminární práci budu porovnávat novinový článek „České porodnictví má vysokou úroveň, ale chybí osobní přístup“ (2013) s výzkumem „Psychosociální aspekty v současném českém porodnictví“ (Takács a kol., 2012), na který se odkazuje. Tento článek jsem si vybral z toho důvodu, že se dotýká psychologie a zmiňuje tolik údajů, aby bylo možno výzkum dohledat, což se, jak jsem při hledání zjistil, často neděje. V práci nejdříve popíši původní výzkum a následně ho porovná s novinovým článkem.

Původní výzkum

Výzkum je zaměřen na zmapování spokojenosti žen s péčí v českých porodnicích. Spokojenost 1195 rodiček zjišťovaly autorky metodou dotazníkového šetření. Jednalo se o tzv. dotazník KLI-P, který obsahoval 71 otázek, z nichž 34 bylo zaměřeno na porodnické oddělení (PO) a 37 na oddělení šestinedělí (OŠ). Respondentky hodnotily, do jaké míry souhlasí s předkládaným tvrzením na 4 bodové škále Likertova typu. Obě části dotazníku obsahovaly 6 dimenzí a každá dimenze několik otázek. Všechny dimenze měly Cronbachův alfa koeficient nad 0,7, což značí vysokou konzistenci a reliabilitu. Dotazník dále obsahoval 3 kriteriální otázky, které se tázaly na celkovou spokojenost ženy s péčí, ochotu znovu se vrátit do dané porodnice a ochotu doporučit porodnici přátelům a známým.

Každá otázka v dotazníku byla ohodnocena body 1-4, kde vyšší počet bodů indikoval vyšší spokojenost rodičky. Následně byl vypočten celkový hrubý skóre pro PO a OŠ. Hrubé skóre byly převedeny na procenta spokojenosti (maximální počet bodů znamenal hodnotu 100 %, minimální hodnotu 0 %) a následně byly vypočítány průměry těchto hodnot pro definované skupiny rodiček. Při vyhodnocení jednotlivých a kriteriálních otázek se získaly procenta spokojenosti tím způsobem, že maximálně pozitivní odpovědi odpovídala hodnota 100 %, částečně pozitivní 66,6 %, částečně negativní 33,3 % a zcela negativní odpovědi 0 %. V tabulkách autorky uvádí kromě průměrné spokojenosti také 95% konfidenční interval, což je interval, ve kterém by se s 95% pravděpodobností měla vyskytovat skutečná hodnota. V tabulkách, které se zabývají rozdíly mezi různými skupinami rodiček, jsou uvedeny také výsledky Wilcoxonova pořadového testu, který nám sděluje, zda je rozdíl statisticky významný či nikoliv. Statisticky významné jsou rozdíly, které ve Wilcoxonově testu dosahují hodnoty 0,05 a nižší.

Srovnání novinového článku s původním výzkumem

Článek nese název „České porodnictví má vysokou úroveň, ale chybí osobní přístup“. Domnívám se, že jelikož se autor v celém článku zabývá výzkumem Ley Takács a kol. (2012) bylo by zřejmě vhodnější nezačínat tvrzením o celkové úrovni českého porodnictví, kterým se výzkum vůbec nezabývá. Pojem „osobní přístup“ se mi zdá také docela problematický, jelikož nevím, co tím autor zamýšlel a nezdá se mi, že by vystihoval výzkumem zjištěné nedostatky v psychosociální oblasti. Autor dále uvádí: „S péčí během porodu bylo spokojeno 70 procent žen, na oddělení šestinedělí pak 61 procent.“ Zde se dostáváme, podle mého názoru, ke klíčovému problému celého článku. Uvedená procenta totiž nejsou výsledky výzkumu podle výše popsaného způsobu získávání procentuální spokojenosti rodiček, ale uvádí pouze informaci o tom, kolik procent rodiček zvolilo maximálně kladnou možnost. Zatímco výzkum uvádí u celkové spokojenosti s porodnickým oddělení 85% a oddělením šestinedělí 81% v článku se dočteme naprosto matoucí informaci. V článku nenajdeme ani okrajově popsanou metodiku či statistickou analýzu a autor tedy vůbec nezmiňuje, že by se jednalo o maximální spokojenost, což znamená, že je možných více možností, než jen spokojena či nespokojena. Čtenář nemá k dispozici ani grafy, které by celou záležitost mohly alespoň trochu osvětlit. Běžný čtenář si tedy při čtení článku pravděpodobně řekne, že jestliže 70 % žen bylo spokojeno, 30 % pak logicky spokojeno nebylo, což považuji za obrovské matení. Tato velká chyba se bohužel v článku objevuje mnohokrát. Stejnou chybu autor například dělá, když píše, že „porodní polohu si mohlo vybrat 24 procent rodiček“ nebo „více než třem čtvrtinám matek vadila strava“. Je sice fakt, že maximálně spokojeno se stravou na OŠ bylo jen 33 %, ale podle výzkumu a dotazníku KLI-P byla spokojenost na 61 %. Autor dále uvádí, které kraje dopadly nadprůměrně či podprůměrně dle hodnocení rodiček. Uvádí správně všechny kraje, u nichž byly zaznamenány statisticky významné rozdíly oproti průměrné celorepublikové spokojenosti. Neuvádí však, zda bylo nadprůměrného výsledku dosaženo na PO či OŠ. Obecně se mi zdá, jakoby autor pořádně nenahlédl do metodiky či statistické analýzy výzkumu a pouze „slepě“ opsal různá data. Jednoduchá data, která stačí opsat, jsou pak v pořádku (například velikost výzkumného souboru), ale ty obtížnější, kde je potřeba zamýšlet se nad statistikou, jsou většinou podána nepřesně.

Díky za váš text. Za zásadní pochybení při vaší interpretaci považuji fakt, že jste neodhalil nesmyslnost toho samotného procentuálního vyčíslení. Nicméně nemám vám to úplně za zlé a věřím, že za rok v psychometrice to bude o hodně jinak :-) Co se týče samotného obsahu, dobře jste vychytal hlavní problémy popularizace. Škoda, že jste se ještě více nezamyslel nad velikostí efektů těch jednotlivých srovnání, které článek

jednoduše konstatuje. A mimochodem – zdroj toho článku není vůbec originální studie (vy jste si ji půjčil z knihovny?), ale ČTK.

Jinak ovšem vaši práci přijímám.

Literatura

Takács, L., Seidlerová, J., Horáková, S., Šulová, L., Štětovská, I., Zejdová, H., Kolumpková, M. (2012). *Psychosociální aspekty v současném českém porodnictví. Kvalita perinatální péče očima rodiček*. Praha: FF UK

ČTK (2015). České porodnictví má vysokou úroveň, ale chybí osobní přístup. *Týden.cz*. Staženo z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/zdravotnictvi/ceske-porodnictvi-ma-vysokou-uroven-ale-chybi-osobni-pristup_257451.html